

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:1536

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Tabell 1 Kristdemokraternas förslag till anslag för 2017 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor)

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Polismyndigheten	21 922 144	+494 000
1:2 Säkerhetspolisen	1 291 510	
1:3 Åklagarmyndigheten	1 473 459	+15 000
1:4 Ekobrottsmyndigheten	648 449	
1:5 Sveriges Domstolar	5 519 637	
1:6 Kriminalvården	8 346 747	+10 000
1:7 Brottsförebyggande rådet	111 476	
1:8 Rättsmedicinalverket	418 012	
1:9 Gentekniknämnden	5 444	
1:10 Brottsoffermyndigheten	40 561	+20 000
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	121 943	
1:12 Rättsliga biträden m.m.	2 338 657	
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 984	
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	22 174	
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	47 157	
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	17 966	
1:17 Domarnämnden	9 321	
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	92 000	
<i>Nya anslag</i>		
Kommunala insatser mot våldsbejakande terror		+30 000
Beredskapspolis		+40 000
Summa	42 466 641	+609 000

Tabell 2 Kristdemokraternas förslag till anslag för 2017–2020 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljoner kronor)

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet		2017	2018	2019	2020
1:1	Polismyndigheten	+494	+539	+544	+644
1:3	Åklagarmyndigheten	+15	+15	+15	+15
1:6	Kriminalvården	+10			
1:10	Brottsoffermyndigheten	+20	+20	+20	+20
<i>Nya anslag</i>					
	Kommunala insatser mot våldsbejakande terror	+30	+30	+30	+30
	Beredskapspolis	+40	+40	+40	+40
	Summa	+609	+644	+649	+749

En fungerande rättsstat – oundgänglig för ett gott samhälle

En fungerande rättsordning är oundgänglig för ett gott samhälle. Rättsväsendet måste utvecklas så att det kan möta morgondagens behov och påfrestningar och garantera medborgarna rättstrygghet i ett internationaliserat samhälle. I ett gott samhälle överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa kommer relationerna mellan människor inte att fungera i vardagslivet. Tilliten och förtroendet måste utgå ifrån att respekten för varje människas unika värde är införlivad hos varje medmänniska. Rättsstatens uppgift är att ge en ram för dessa värden. Den skall syfta till att skapa en samlevnad med trygghet och respekt mellan människor och bidrar därmed också till att upprätthålla samhällets grundvärden.

Den kristdemokratiska rättspolitikerna bygger på insikten om människans ofullkomlighet. Brottlighet har alltid förekommit och kommer alltid att förekomma. Staten ska sträva efter att begränsa brottligheten så långt det är möjligt. Det är avgörande för att upprätthålla människors förtroende för polisen och det övriga rättsväsendet.

Polisen ska vara effektiv och ges de verktyg som behövs för att på ett slagkraftigt och rättssäkert sätt komma åt vardagsbrottligheten. Detta är viktigt för att allmänhetens förtroende för polisen och det övriga rättsväsendet ska upprätthållas.

Svensk polis står i dag inför stora utmaningar. Situationen är mycket ansträngd. Den nya organisationen har inte gett de resultat med effektiviseringar och större lokala resurser som det fanns förhoppningar om och vilket var syftet med omorganisationen. Tvärtom är polisen i kris med anställda som säger upp sig och tar andra jobb på grund av dålig lön och missnöje med både ledning och arbetsförhållanden. Det är naturligt att omorganisationer är krävande och många gånger ansträngande för de inblandade, men nu måste skutan vändas och polisen få arbetsro att ta tag i de stora och viktiga trygghetsfrågorna. Därför föreslår vi en kraftfull satsning på svensk polis i vårt budgetalternativ.

Kristdemokraterna menar att all brottlighet, även vardagsbrottligheten, måste bekämpas. Många uppfattar i dag att polisanmälningar vid exempelvis bostadsinbrott görs för försäkringsbolagets räkning för att få ut ersättning, sedan avskrivs ärendet om det inte finns klara bevis vilket det sällan gör. Detta är mycket olyckligt eftersom det leder till att allmänheten förlorar sitt förtroende för polis och rättsväsende. Alla brott, inklusive bostadsinbrott, överfall, våld och hot, bilstölder, klotter och skadegörelse, ska snabbt utredas. Även den grova gränsöverskridande brottligheten, den ekonomiska brottligheten, mc-klubbar med grov kriminell belastning, den alltmer växande ungdomsbrottligheten såsom gängbrottligheten, brott med rasistiska inslag samt våld

mot kvinnor och barn ska bekämpas kraftfullt. Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att bekämpa barnpornografi- och narkotikabrott samt människohandel.

Brottsligheten måste mötas med både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Snabba insatser krävs exempelvis genom lokalpolisverksamhet, samarbete mellan polis och socialtjänst samt då det gäller unga människor mellan skola, föräldrar, väl fungerande ungdomsrotlar och narkotikarotlar.

Det långsiktiga arbetet som handlar om förebyggande insatser är också av största vikt. Vi hävdar att de vuxnas insatser betyder mycket för att få barn och unga att avstå från att börja begå brott. Föräldrar och andra vuxna som har ansvar för barnuppfostran måste därför stöttas i sin uppgift. Det är de vuxna i familjen och i skolan som ska ge ungdomarna sin identitet och sociala trygghet, inte gängmedlemmar som i många förorter till storstäderna. Vi måste också kunna stötta de vuxna så att de kan vara närvarande och delaktiga i de ungas liv. Fasthet och konsekvens är viktiga signaler i detta preventiva arbete. Att de vuxna i familjen får mer tid för barnen har en rad positiva följdverkningar för barnet. Det är i sig brottsförebyggande. Familjestabilitet bör därför eftersträvas som ett grundläggande mål för samhället och även som en brottsförebyggande resurs.

Kristdemokraterna anvisar till utgiftsområde 4 Rättsväsendet i förhållande till regeringens förslag ytterligare 609 miljoner kronor för år 2017.

Polisen

Vi föreslår att 2 000 fler poliser anställs till 2020. I huvudsak behöver de riktas till ingripande verksamhet och till brottsförebyggande arbete, men också till gränspolisverksamhet. Därutöver behöver förmågan förstärkas i exempelvis underrättelseverksamheten och i arbetet mot den grova organiserade brottsligheten.

Det behövs fler poliser, men det räcker inte som lösning på problemen inom svensk polis. Den stora utmaningen är att få de som i dag arbetar som poliser att stanna kvar i yrket. Många poliser känner stor frustration och otillräcklighet i en allt tuffare arbetsmiljö. Det krävs åtgärder som förbättrar arbetsituationen för svensk polis och höjer attraktiviteten för yrket så att inte fler poliser väljer att sluta.

Kristdemokraterna föreslår en kraftfull satsning på 4,4 miljarder över fyra år för att möta utmaningarna. Det innebär 2,2 miljarder kronor mer än regeringen.

Av denna resursförstärkning avsätter vi 915 miljoner kronor över fyra år till en kraftfull satsning på höjda löner och förbättrad arbetsmiljö. Nästa år avsätter vi 100 miljoner kronor och 2018 150 miljoner kronor.

Kristdemokraternas inriktning är att lönesatsningen i huvudsak ska riktas till de poliser som arbetar i yttre tjänst och har de lägsta lönerna. De som har de lägsta lönerna har ofta också arbetsuppgifter som utsätter dem för störst risker. Kristdemokraterna menar att de har halkat efter i löneutvecklingen och därför tillsätter vi medel som skulle räcka till en rejäl lönesatsning för poliser i yttre tjänst. Om de medel vi avsätter skulle användas till en generell lönehöjning för alla poliser i yttre tjänst skulle det räcka till ungefär 1 000 kronor extra per månad per polis i yttre tjänst. Den exakta utformningen av lönesatsningen överlåter vi till arbetsmarknadens parter. Lönebildningen är i huvudsak en fråga för arbetsmarknadens parter. Polismyndigheten får i förhandling med Polisförbundet komma överens om innehåll i satsningen.

Polisens arbetsmiljö behöver förbättras vad gäller skyddsutrustning, fordon och möjligheten till alternativa vapen. Det kanske absolut viktigaste att ta itu med är dock Polismyndighetens ledning. Polismyndigheten fick en ny organisation för snart två år sedan. Man gick från att ha varit 21 myndigheter och Rikspolisstyrelsen till att bli en samlad myndighet. Syftet med omorganisationen var att skapa en tydligare styrning och bättre förutsättningar för högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, större flexibilitet och förbättrade resultat i polisens verksamhet. Dessvärre har omorganisationen av polisen inte lett till de resultat vi väntat oss. Polisen dras med stora problem, istället för att komma närmare människor beskrivs situationen som alltmer centralstyrd.

Kristdemokraterna föreslår även fler civilanställda som snabbt kan frigöra polisiära resurser. Vi föreslår därför en förstärkning med 500 civilanställda. Polisens arbetsuppgifter kan därmed renodlas och arbetssituationen förbättras. Civilanställda kan inte ersätta poliser, men i det ansträngda läget kan de avlasta i exempelvis utredningsarbetet, med administration och vid gränskontrollerna. En satsning på fler civilanställda är en satsning på fler synliga poliser.

Vi föreslår vidare en fördubbling av den nationella insatsstyrkan och att insatskonceptets regionala förmåga vid piketenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö stärks. Sammantaget innebär detta en ökning med cirka 100 poliser. Samtliga poliser i yttre tjänst behöver också utbildas i att hantera eventuellt terrorattentat, vilket också är aviserat av Polismyndigheten. På så sätt säkerställer vi att Sverige kan skyddas vid simultant genomförda attentat på olika platser.

Kristdemokraterna föreslår också att beredskapspolisen återinförs och avsätter 40 miljoner kronor per år till det. Beredskapspoliser är civilpliktiga poliser som kan kallas in vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället ur ordnings- eller säkerhetssynpunkt. På så sätt kan polisiära resurser som i dag används för exempelvis bevakning frigöras och polisens förmåga höjas. Vår satsning innebär cirka 2000 beredskapspoliser på sikt.

Forced Marriage Units

Kristdemokraterna vill inrätta en särskild enhet inom Polismyndigheten vars uppgift är att hjälpa flickor och pojkar som riskerar att giftas bort mot sin vilja. Sådana enheter finns i Storbritannien och i Norge och kallas Forced Marriage Units. Både den norska och den brittiska verksamheten beskrivs som mer verksamhets- och departementsöverskridande, vilket uppfattas som viktigt. Vidare har de ett mer aktivt arbete när det gäller utlandsärenden. Enligt uppgift har det norska teamet inte större möjlighet att agera utomlands än det svenska, men de har ett mer välutvecklat system för att hantera sådana ärenden, bland annat har särskilda rådgivare i frågor om tvångsäktenskap och könsstympning placerats vid ett antal norska utlandsmyndigheter. Länsstyrelsen Östergötland har sedan 2003 regeringens uppdrag att förebygga hedersrelaterat våld. Deras upplevelse är att handlingsutrymme, rutiner, resurser och uppbyggd samverkan kring transnationella ärenden ofta saknas inom myndigheter i Sverige. Erfarenheten är också att detta saknas även vid svenska utlandsmyndigheter. Samtidigt betonar man från det svenska kompetensteamets sida att det är arbetet med att skydda barn och unga i Sverige som måste prioriteras då det är där problemet uppstår, dvs. innan ett eventuellt bortförande.

I Storbritannien kan man utfärda ett dokument kallat "Forced Marriage Protection Order" som gör rättsliga åtgärder möjliga mot en förälder som inte inom en viss tid (ofta

48 timmar) återför flickan/pojken, eller kan påvisa var han eller hon finns. Det kan innebära häktning och i förlängningen fängelse i upp till sju år, om barnet inte återförs. Det gör det svårt för en familj att dölja att deras son eller dotter är bortförd och skylla på att han eller hon är på semester. Men framförallt har detta en stark preventiv effekt. Sedan 2008 har nästan 900 sådana dokument utfärdats.

För att uppnå en verksamhet som kan arbeta långsiktigt och med stöd av lagstiftning behöver det nationella kompetensteamet permanentas med befogenheter liknande det brittiska Forced Marriage Unit. Enligt de beräkningar som det nationella kompetensteamet gjort för en översiktlig årsbudget baserad på tio årsarbetskrafter från Länsstyrelsen Östergötland skulle kostnaden för en sådan verksamhet uppgå till drygt 14 miljoner kronor årligen. En sådan verksamhet skulle behöva operera från en myndighet direkt under polisen. Kristdemokraterna föreslår därför att en enhet enligt brittisk modell inrättas inom i utgiftsområde 4 under Polismyndigheten anslag 1:1. Lämpligt kunde vara att förlägga enheten hos Nationella operativa avdelningen.

För att betona allvaret i de brott som begås i hederns namn vill Kristdemokraterna betona vikten av att införa lagstiftning som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Det ger högre skadeanspråk, verkar avskräckande och ger möjlighet att straffa fler personer än en. I dagens läge finns ett stort mörkertal då dessa brott ofta hamnar utanför brottsstatistiken. En särlagstiftning skulle ge en tydligare bild av problemets omfattning och ge bättre underlag för att kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

Sammantaget föreslår Kristdemokraterna ett ytterligare ökat anslag för 1:1 Polismyndigheten om 494 miljoner kronor för år 2017.

Säkerhetspolisen och åklagarväsendet

Den våldsbejakande islamismens ökade aktivitet i Europa innebär att Sverige måste förstärka sin beredskap att förebygga, bemöta och bekämpa terrorism. Sverige har tidigare varit relativt förskonat ifrån terrorism men nu befinner vi oss i ett läge där vi vet att det finns människor med förmågan och viljan att genomföra terrorangrepp mot västvärlden.

Kristdemokraterna har tidigare föreslagit förstärkningar av Säkerhetspolisen och välkomnar att regeringen presenterat en satsning om 80 miljoner kronor för 2017 som motsvarar den anslagshöjning vi tidigare föreslagit. Därför anslår vi samma förstärkning som regeringen.

De personer som redan tagit steget över gränsen och gett sig av för att strida för IS ska lagföras. Vi välkomnar ny lagstiftning där resor för att begå krigsbrott eller terrorhandlingar, eller träning för detta, tydligt kriminaliseras. Utöver detta vill vi att personer som strider för IS, mot vilka Sverige kämpar i den internationella koalitionen, ska kunna dömas för landsförräderi. Fängelsestraff fungerar här på så sätt både som en upprättelse för deras offer och som ett skydd då den som sitter inlåst svårligen kan utföra terrorattacker mot civila. Därtill avsätter vi också extra resurser till åklagarväsendet som får ett anslag om 15 miljoner kronor utöver regeringens år 2017.

Vi ser också ett behov av förbättrad avhopparverksamhet. Med anledning av detta föreslår vi kristdemokrater att staten förstärker sitt ansvar för det förebyggande arbetet. Staten ska utforma fungerande avhoppar- och anhörigstödsverksamhet, som specifikt riktar sig mot våldsbejakande islamister och som också involverar de muslimska

trossamfunden i det förebyggande arbetet. Detta som stöd till kommunernas förebyggande arbete. Kristdemokraterna avsätter 30 miljoner kronor för kommunala insatser mot våldsbejakande terror.

Brottsutsattas behov i fokus

Alla människor har rätt att känna sig trygga i vardagen. En minskad brottslighet är det bästa sättet att öka tryggheten. De som ändå drabbas av brott ska få stöd och hjälp till upprättelse. Att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter, det vill säga att utreda brott, gripa misstänkta och döma de skyldiga, är en del av denna upprättelse. Personer som utsatts för brott måste få information om hur rättsprocessen går till, om vilka möjligheter till stöd i processen som finns och de måste bli underrättade om vad som sker i det enskilda ärendet.

Rättsprocessen upplevs av många brottsdrabbade som påfrestande. För att orka gå igenom rättsprocessen måste brottsdrabbade få ett professionellt och medkännande bemötande av rättsväsendets myndigheter. Det kräver medvetenhet om brottsdrabbades behov och reaktioner.

Kristdemokraterna vill öka statens finansiering av vittnesstödet. I alla landets tingsrätter finns det volontärer som, helt utan ersättning, ställer upp som stöd för målsägande och vittnen. De finns där för att informera och ge stöd åt den som känner sig rädd och orolig. Stödverksamheten finansieras idag i huvudsak ur Brottsofferfonden och genom donationer från företag, men saknar helt finansiering från statens sida. Stödet till brottsoffer och vittnen i rättegångar är idag underfinansierat. Det vore rimligt att staten gick in och finansierade en del. Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket bör få i uppdrag att se över hur ett sådant ekonomiskt stöd ska vara utformat för att förbättra vittnesstödsverksamheten.

Ett långsiktigt statligt ekonomiskt stöd ska utgå till de lokala ideella brottsofferstödande verksamheterna.

Till stor del har det statliga stödet till den ideella sektorns arbete med brottsoffer utgjorts av projektbaserade pengar som utbetalats under en begränsad tidsperiod. Staten har flera olika finansieringskanaler för det lokala brottsofferstödande arbetet. Dels fördelas bidrag till centralorganisationerna Roks och SKR via Socialstyrelsen, dels kan lokala kvinnojourer tillsammans med kommunen söka bidrag hos länsstyrelsen. För att skapa kontinuitet och långsiktighet i verksamheterna är det angeläget att stödet blir förutsägbart. Därför föreslås att statens bidrag till föreningar som verkar inom brottsoffersektorn ska fördelas direkt till de lokala verksamheterna av Brottsoffermyndigheten.

Brottsofferjourerna arbetar med ideella resurser och knappa medel. Kristdemokraterna vill stärka detta arbete och avsätter därför 20 miljoner kronor utöver regeringens anslag till 1:10 Brottsoffermyndigheten för år 2017.

Kristdemokraternas politik och förslag för rättsväsendets olika delar presenteras vidare i kommittémotioner om polisen, kriminalvården, brottsoffer, terrorism samt tydliga reaktioner mot brott.

Andreas Carlson (KD)

Sofia Damm (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Tuve Skånberg (KD)